Náučný chodník Humenský Sokol

Kraj:	Prešovský
Okres:	Humenné
Geomorfologická jednotka:	Vihorlatské vrchy
Geologická jednotka:	sopečné pohorie
Chránené územie:	národná prírodná rezervácia Humenský Sokol
Prístup:	bus Humenné, Podskalka
Východisko:	Humenné, Podskalka, okraj lesa oproti hotelu Na Podskalke
Trasa:	Humenné, Podskalka – Červená skala – Dúpna – okraj národnej prírodnej rezervácie Humenský Sokol – Podskalka
Dĺžka, prevýšenie:	3,5 km, prevýšenie 260 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	10 s jediným úvodným panelom na začiatku chodníka
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 1993, 2002 obnova

Textový sprievodca: Humenský Sokol: náučný chodník (vyd. ŠOP SR, Banská Bystrica, Správa CHKO Východné Karpaty, 2015); skladačka Humenský Sokol. Náučný chodník (vyd. ŠOP SR, 2015)

Kontakt: ŠOP SR, Správa Chránenej krajinnej oblasti Východné Karpaty, Duchnovičova 535, 068 01 Medzilaborce

Aktuálny stav: Iba jediný informačný panel je v zachovalom stave. Zastávky náučného chodníka v teréne neobsahujú informačné panely, označené sú len číslom na zvalenom strome, skale a pod. (2020) [textový sprievodca – pozri vyššie]

Poznámka: Na trase chodníka sú vyznačené zastávky číslami, sprievodca s informáciami k nim je k dispozícii vo východisku v Humennom-Podskalke (skrinka s letákmi).

Upozornia: (1) Pre hrozbu úrazu a poškodenia chodníka sa neodporúča návšteva v čase silného vetra a za daždivého počasia. (2) Do hrebeňovej časti trasy platí zákaz vstupovať viac ako 20 osobám, uvoľňovať skaly na svahu a skracovať si turistický chodník!

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie, odporúčame ale iba pre menšie skupiny. Pozri upozornenia vyššie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Humenné. Okresné mesto na severovýchode Slovenska východne od Prešova v Beskydskom predhorí medzi Vihorlatskými vrchmi na juhu a Ondavskou vrchovinou na severe na rieke Laborec pod jeho sútokom s Cirochou. Prvá písomná zmienka je z roku 1317. V 15. storočí dostalo mestské výsady. V 14. – 17. storočí patrilo rodu Drughetovcov, po ich vymretí Zichyovcom, Althanovcom, Vandernathovcom a začiatkom 19. storočia Csákyovcom a Andrássyovcom. Na mieste stredovekého vodného hradu prestavbami v 15. storočí vznikol renesančný kaštieľ, ktorý je dnes dominantou mesta v jeho centre a národnou kultúrnou pamiatkou. V kaštieli obkolesenom parkom z 19. storočia, sídli Vihorlatské múzeum v Humennom, prístupné celoročne v sezónnych otváracích hodinách. Jednou z jeho rôznorodých expozícií je Galerijná sieň Oresta Dubaya, grafika, ilustrátora a maliara (1919 – 2005), rodáka z Veľkej Poľany, obce na hornej Ciroche v Bukovských vrchoch vysídlenej a zaniknutej v roku 1980 v súvise s výstavbou vodnej nádrže Starina. V susedstve kaštieľskeho parku sa nachádza Expozícia ľudovej architektúry a bývania (skanzen), tiež súčasť Vihorlatského múzea. Neďaleko kaštieľa stojí kostol Všetkých svätých, ktorý vznikol v 14. storočí ako súčasť františkánskeho kláštora. Je najvýchodnejšie položeným gotickým kostolom na Slovensku. Jeho okná vypĺňajú vitráže rodáka Mikuláša Klimčáka (1921 – 2016), maliara, sochára, monumentalistu, filozofa, ilustrátora, reštaurátora a ikonopisca. V meste sa nachádzajú sakrálne stavby ďalších cirkví: barokovo-klasicistický gréckokatolícky chrám Zosnutia presvätej Bohorodičky (1767), neogotický kostol Reformovanej kresťanskej cirkvi užívaný aj Evanjelickou cirkvou a. v. (1890) a moderný pravoslávny chrám sv. Cyrila a Metoda (1995); na severozápadnom okraji mesta na vrchole krížovej cesty stojí neoklasicistický kostolík (1891). Mestom prechádza cesta I/74 (Strážske – Snina) a dve železničné trate: č. 191 Michaľany – Łupków (ako Uhorsko-haličská železnica dobudovaná v roku 1874, v rokoch 1888 – 1920 v prevádzke s dvoma koľajami) a č. 196 Humenné – Stakčín.

Národná prírodná rezervácia Humenský Sokol. Vyhlásená v masíve Sokol – Červená skala – Dúpna južne od Humenného vo Vihorlatských vrchoch v roku 1980 na ochranu biologicky hodnotných zachovalých skalných, trávnatých a lesných rastlinných spoločenstiev drieňových dúbrav, zvlášť s dubom plstnatým a kamienkou modropurpurovou. Patria k najteplomilnejším a sucho znášajúcim na východnom Slovensku. Pod hrebeňom Sokola prechádza drieňová dúbrava do skalnej lesostepi.

Súčasťou územia sú aj vápenaté pieskovcové zlepence a jaskyne. Pozdĺž náučného chodníka rastie mnoho vzácnych rastlín: poniklec veľkokvetý, drieň obyčajný, dráč obyčajný, klokoč perovitý, skalník obyčajný, prilbica jedhojová, konvalinka voňavá, ľalia zlatohlavá, veternica lesná či prilbovka červená a p. biela. Rezervácia je súčasťou územia európskeho významu Humenský Sokol a chráneného vtáčieho územia Vihorlat (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Jaskyňa Dúpna. Dutina v karbonátových zlepencoch centrálnokarpatského paleogénu v masíve Sokol – Červená skala – Dúpna na juh od Humenného. Tvorí ju jediná sieň s pôdorysom 20 × 17 m. Vchod do jaskyne tvorí mohutný portál o výške cca 5 m. V jaskyni zimuje šesť druhov netopierov: podkovár malý, netopier obyčajný, netopier ostrouchý, netopier brvitý, večernica pozdná a uchaňa čierna. Jaskyňa je verejnosti neprístupná.

Hrad Brekov > Náučný chodník K Brestovským mohylám

Vihorlatské vrchy. Členité pohorie na východnom Slovensku pretiahnuté od západu k východu, na východe sa dotýkajúce slovensko-ukrajinskej štátnej hranice, na severe susediace s Beskydským predhorím a na juhu s Východoslovenskou pahorkatinou. Z podstatnej časti ho budujú horniny vulkanického pôvodu len v severozápadnej časti sa vyskytuje kryha mezozoických a paleogénnych sedimentov, rozrezaná na jednotlivé chrbty s nadmorskou výškou okolo 400 – 500 m miestami so skalnatými svahmi (Sokol, 402 m n. m.). Zvyšok pohoria, dosahujúceho výšku vrchom Vihorlat 1 076 m n. m., budujú andezity a ich aglomeráty a pyroklastické brekcie dvoch starých vulkánov – Vihorlatu a Popriečneho –, dnes silno erózno-denudačne a tektonicky rozrušených. V územiach vyvetrávajúcich lávových prúdov charakteru silno členitej vrchoviny je hojný výskyt skalných až bralných foriem reliéfu (Sninský kameň, Vihorlat, Múr…). Častý je výskyt zosuvov, ktoré miestami vytvorili jazerá či mokrade (Morské oko). Patria medzi najlesnatejšie pohoria Slovenska – 90 % plochy zaberajú lesy, predovšetkým bukové a jedľovo-bukové, miestami, najmä pozdĺž hlavného chrbta pohoria, len minimálne človekom narušené s charakterom prírodných lesov s pralesovou štruktúrou (prírodná rezervácia Vihorlatský prales) a lokálnym výskytom jedle a smreka. Sporadicky sú tu kyslomilné bukové a lipovo-javorové sutinové lesy. Takmer celú východnú časť pohoria zaberá Chránená krajinná oblasť Vihorlat. Stredná časť pohoria je Vojenským obvodom Valaškovce. Územie je osídlené len minimálne, a to južne od Humenného v dolinách Jasenovského potoka a Ptavy a na juhu pri Vinnom.

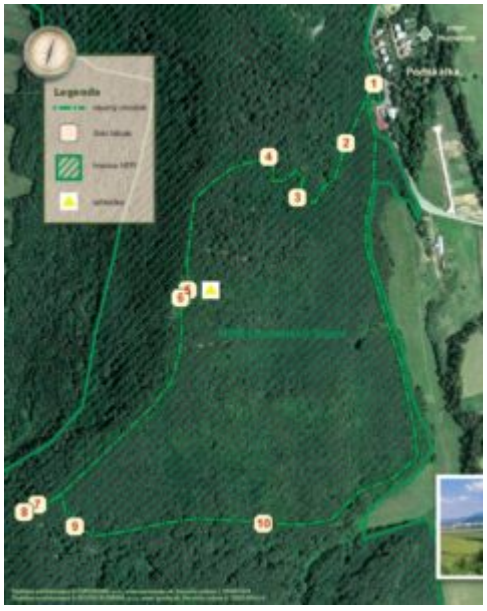
Názvy informačných panelov

1. Vstupné informácie
2. Spoločenstvá dubových bučín
3. Spoločenstvá drieňových dúbrav
4. Popínavé dreviny
5. Vyhliadka Červená skala 447 m
6. Spoločenstvá lesostepí a skalných štrbín
7. Spoločenstvá zatienených vápencových skál
8. Skalná klenba Dúpna
9. Začiatok samoregulačného vývoja
10. Živočíšstvo, lesný prameň

Prehľad zastávok
náučného chodníka

Legenda

MAPY.CZ